

Deres referanse:

Vår referanse:
17/113-1

Vår dato:
08.05.2017

Notat til Næringskomiteen fra Universitets- og høgskolerådet

Hva kan gjøres for å bedre samarbeidet mellom næringslivet og akademia?

Universitets- og høgskolerådet (UHR) viser til tidligere innsendt notat til Næringskomiteen i forbindelse med høringsmøtet 19. april 2017 om Meld. St. 27 (2016-2017) *Industrien, grønnere, smartere og mer nyskapende* og til spørsmålet fra Næringskomiteen om hvordan man kan få til bedre samarbeid mellom næringslivet og UH-sektoren.

Universiteter og høyskoler er sentrale aktører både for å sikre relevant og fremtidsrettet utdanning av kandidater til arbeids- og næringsliv, og for å levere forskning av høy kvalitet og relevans. Et tett samspill mellom UH-sektoren og arbeids- og næringslivet er avgjørende. En kontinuerlig kunnskapsutvikling og anvendelse av denne, er nøkkelen til omstilling og fornyelse som gir langvarig konkurransekraft.

Tverrfaglighet

Innovative løsninger og omstilling er ikke kun avhengig av realfag og teknologi. For å skape fremtidens løsninger er vi avhengige av at folk med ulik faglig bakgrunn arbeider tettere sammen for å finne innovative løsninger. Ikke minst er perspektiver fra samfunnsfagene og humaniora viktige for å forstå de store globale utfordringene som klima, flyktningeutfordringer, nye teknologiske løsninger osv også vil ha behov for å forstå samfunnet, markeder, ulike kulturer og språk.

Samspill mellom akademia og arbeids- og næringslivet

Samspillet mellom høyere utdanning, forskning og innovasjon (kunnskapstriangelet) er viktig for utvikling av gode, innovative utdanninger og forskningsmiljøer til nytte for samfunnet og næringslivet. Å sikre kontinuerlig og relevant kunnskaps- og kompetanseutvikling innen nye og eksisterende næringer krever målrettet innsats over tid.

Samspillet mellom mange institusjoner og bedrifter fungerer godt i dag og noen institusjoner er svært tett på næringslivet. Et slikt samarbeid mellom universiteter og høyskoler og næringslivet på utdanningsiden, gir studentene mulighet til å arbeide med konkrete og reelle problemstillinger, samtidig som bedriftene kan rekruttere kompetent arbeidskraft som forstår næringslivets problemstillinger og utfordringer.

Det er viktig for kvaliteten på utdanningene og studentenes læring at praksis eller annen arbeidslivserfaring forankret i fagmiljøene, inngår i læringsutbyttebeskrivelsene og kobles til undervisning og vurdering. Det er viktig med et systematisk arbeid for å styrke samarbeidet og øke forståelsen for gjensidig nytte av samarbeid mellom arbeids- og næringsliv og utdanningsinstitusjonene. Dette må skje på fag- og institusjonsnivå.

Økt samarbeid mellom akademia og industrien:

Hva kan UH-sektoren gjøre?

- Utvikle faste møteplasser med arbeids- og næringsliv, på institusjons-, fakultets- og/eller studieprogram/fagnivå. Råd for samarbeid med arbeidslivet (RSA) er eksempel på tiltak på institusjonsnivå, men like viktig er andre faglige eller regionale samarbeidsarenaer og bilaterale avtaler med arbeids- og næringslivet som kommer studentene til gode på institusjons- eller fagnivå.
- Bruke arbeidslivs- og arbeidsgiverundersøkelser, og alumner (tidligere kandidaters arbeidslivserfaring).

Hva kan næringslivet gjøre?

- Konkretisere problemstillinger og utfordringer som skal løses innen sektoren – kompetanse og løsningsbehov på kort og lang sikt
- Samarbeide med UH-sektoren om langsiktig kunnskapsutvikling
- Ansette personer med kompetanse til å samarbeide med UH-institusjoner og som kan bidra til at forskningsresultater tas i bruk
- Gjøre infrastruktur og kompetanse tilgjengelig for studenter og UH-personell

Hva kan myndighetene gjøre?

- Utvikle virkemidler/insentiver som gjør det attraktivt for næringsliv å samarbeide med universitet og høyskoler (se mer konkret nedenfor) på både kort og lang sikt
- Offentlige utviklingsprosjekter/anskaffelser bør i større grad kreve samarbeid mellom industri- og forskningsmiljøer.

Virkemidler innen **undervisning/utdanning** som styrker kompetanse og omstilling i næringsliv og bidrar til mer næringsrelevant utdanning:

Hva kan UH-sektoren gjøre?

- Sørge for deltakelse fra arbeids- og næringslivet i forbindelse med revisjon av eksisterende studieprogram, programevalueringer og i vurdering av etablering av nye studieprogram (behov og relevansvurderinger).
- Utvikle og tilby praksisemner og/eller utplassering i arbeidslivet innen studieprogrammer som i dag ikke har praksis som integrert del av studiet. Et nærmere samarbeid med arbeidslivet vil også kunne handle om å anerkjenne den erfaringsbaserte, praktiske kunnskapen som en del av studentenes samlede kompetanse.
- Organisere strukturerte arenaer som f.eks. Ekspert i Team ved NTNU og prosjektsementre ved andre institusjoner, der også eksperter fra næringslivet/industrien deltar og/eller der teamene arbeider med konkrete problemstillinger i næringslivet.
- Benytte gjesteforelesere og time-/hjelpelærere fra arbeids- og næringslivet. Konkret støtte til opprettelse av førsteam II/Prof II/Industrilektor II som har hovedstilling i næringsliv og bi-stilling ved et universitet eller en høyskole.
- Legge til rette for at studenter på alle nivå kan skrive oppgaver (BSc/MSc) for og i samarbeid med industrien, for eksempel ordninger som formidler oppgaver fra arbeidslivet til studenter.

- Legge til rette for internship i industri/næringsliv for studenter gjennom studieforløpet (utenfor studieprogram). I dag jobber mange studenter utenfor studiet med ikke-relevant arbeid. Ordninger som Bridge ved NTNU som kobler studenter og arbeidsliv, kan legge til rette for overføring av kompetanse fra utdanningsinstitusjon til bedrift og studenter mulighet for relevant arbeid.

Virkemidler innen forskning som understøtter kompetanseutvikling i næringslivet og god balanse mellom kortsiktige og langsiktige omstillingsbehov

Universiteter og høyskoler utfører langsiktig grunnforskning så vel som anvendt forskning som gir kunnskap både i bredde og spiss. Rapporter viser at bedrifter som samarbeider med universiteter også omsetter og investerer mer og ansetter flere medarbeidere enn sammenlignbare bedrifter som ikke gjør det. Det er viktig med et tett samarbeid mellom næringsliv og academia – de fleste av dem som tar en ph.d. vil ha sin karriere i arbeids- og næringslivet, ikke i academia.

Hva kan institusjonene gjøre?

- Være åpen for samarbeid
- Sørge for at forskningsresultatene så langt som mulig skal være åpent tilgjengelige
- Utnytte nasjonale og EU-virkemidler til å samarbeide med næringslivet om konkrete forskningsprosjekter

Hva kan myndighetene gjøre?

- Støtte opp om virkemidler f.eks rettet mot grunnleggende teknologisk forskning som gjør at forskningsmiljøene og bedriftene kan forfølge langsiktige problemstillinger og ta større risiko i utprøving av nye spennende ideer og prosjekter.
- Videreføre, videreutvikle og styrke satsing på sentervirkemidler som fremmer samarbeid som Senter for forskningsdrevet innovasjon (SFI) og Forskningssentra for miljøvennlig energi (FME). Det er fortsatt rom for flere slike forskningssentra i Norge.
- Satse på grunnleggende forskning innen muliggjørende teknologier - IKT, bioteknologi og material - nanoteknologi – som gir basis for utvikling av både eksisterende og nytt næringsliv. Utvikling av kjerneteknologien kan gi teknologiutvikling og smarte løsninger på tvers av bransjer og med relevans for flere samfunnssektorer.
- Styrke ordninger som stimulerer til samarbeid om doktorgradsutdanning som nærings-ph.d.-ordningen. Et godt samspill mellom UH-institusjonene og industribedriftene krever mottakerkompetanse i bedriftene.
- Styrke industribedriftenes insentiver til samarbeid med universiteter og høyskoler, herunder samarbeid om forskningsinfrastruktur, som kan utnyttes både av næringsliv og forskningsmiljøer

Virkemidler som støtter raskere overføring av ideer til reelle produkter og tjenester som skaper raskere omstilling og innovasjon i næringslivet

Det er viktig for utvikling av eksisterende og nytt næringsliv at nye ideer i forskningsinstitusjonene, og at evnen til å videreutvikle ideer til gode løsninger for

næringslivet understøttes. For å kunne gjøre overføringen av ide til reell verdiskaping i næringen, er det behov for både kompetanse, infrastruktur og innovasjonskraft.

Hva kan institusjonene gjøre?

- Bruke personalpolitiske virkemidler for å støtte opp under de som ønsker å drive med og som lykkes i nyskapingsvirksomhet
- Videreutvikle interne støtteordninger og insentiver for studenter og ansatte for nyskapingsprosjekter

Hva kan myndighetene gjøre?

- Stille mer kapital til rådighet i tidlig fase (såkorn)
- Styrke FORNY og student-FORNY
- Utvikle et kraftfullt Katapult - virkemiddel
- Utrede ordning med internship som kan bidra til at ideer fra studenter og ansatte i UH-sektoren skal kunne utvikles i eksisterende næringsliv. Ideen vil raskere kunne utvikles og tilpasses næringslivets behov og bidra til konkret omstilling og videreutvikling for næringen samtidig som veien til lisensavtale og markedsintroduksjon for ideskaper forkortes og sjansen for å kunne realisere og lykkes med markedsintroduksjon øker.
- Utrede ordning med innovasjonsstipend etter fullendt BSc eller MSc for å kunne videreutvikle og modne ide til videre virkemidler i innovasjonsforløpet kan benyttes.

Vennlig hilsen

Vidar L. Haanes
styreleder

Alf Rasmussen
generalsekretær

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UHR